

Territori Aspencat

Aspencat, la banda de 'reggae' i fusió de la Marina, ha esdevingut una dels grups senyers i amb més seguidors de la música en català. Viatgem a Xaló, en un parèntesi enmig d'una frenètica gira, per visitar el territori Aspencat. I amarar-nos de la història d'aquest col·lectiu. Des dels orígens modestos en l'escena 'ska' fins als èxits rotunds i les actuacions davant de milers de persones. El fenomen Aspencat, contat des de la seua casa.

*Entrevista de Xavier Aliaga
Fotografies de Germán Caballero*

A la Marina Alta fa un matí esplèndid. Amb un sol refulgent però amable i una brisa lleugera que fa més benigna encara la temperatura. Res de nou en aquest racó privilegiat. Arribem al punt de trobada amb Aspencat, una xopada a l'entrada de Xaló, enfront de la cooperativa vinícola. Ens hem avançat. I hem d'esperar en una terrassa. El primer a arribar és Kiko Tur, fundador del grup, cantant i ànima del col·lectiu. Som davall d'un tendal amb la bandera espanyola en un bar amb reminiscències taurines, el Café Olé. Avui, a més, juga *La Roja*. Tur fa broma amb el context de l'entrevista. A l'interior, motius esportius britànics,

a l'estil del Torneig de les Sis Nacions de rugbi, decoren el local. Una estranya dualitat molt de la zona. Però Xaló té particularitats: la xica del taulell atén en català amb accent *british*. "Alguna cosa bona han de tenir els pobles menuts. Els xiquets marroquins o algerians que hi ha per ací parlen un valencià perfecte", aclareix el cantant. Al costat nostre hi ha un parell de taules ocupades per uns despreocupats ciutadans britànics que no saben que, uns dies després, els seus compatriotes votaran l'eixida de la Unió Europea i comprometran el seu plàcid i econòmic retir vacacional.

Mentre se substancien les conseqüències del *Brexit*, els fills de la *pèrfida Albí* formen part del paisatge de la Marina. Són un tret distintiu de la comarca. Un altre seria la música. I, per ser més concrets, la música en català. Un viver inesgotable de bandes que, durant molts anys, segueixen el deixant estilístic d'Obrint Pas i La Gossa Sorda i alimentaren l'eclosió de l'*ska-rock*. Aspencat, que prenen el nom d'un saborós plat de la zona, nasqueren a Xaló, fa una dècada, seguint aquelles coordenades. Tur i un dels cervells musicals del col·lectiu, Pasqu Giner, ja hi eren en els primigenis Aspencat, autors d'una primera maqueta autoeditada, *La festa està servida* (2007), amb la qual no se senten identificats perquè a penes participaren en el procés. "És Aspencat, molt en els orígens, però no té res a veure amb el que fem ara", acota Tur.

D'aleshores ençà, la banda s'ha fet molt gran. El seu últim disc, l'exuberant *Tot és ara* (Halley Records, 2015), els ha encimbellat com un dels grups en català més importants. Una màquina ben greixada en directe que reclamen a tot arreu: entre setembre del 2015 i novembre del 2016 han donat un centenar de recitals. A més, han habilitat un directe en format acústic. A l'agost tenen programades quinze actuacions. I durant tot l'estiu ocuparan la lletra grossa de festivals com el Canet Rock, Acampada Jove, Feslloch o Marea Rock. Quadrar una data per parlar amb Aspencat en el seu terreny no ha estat fàcil. Sortosament, el grup ha tornat a assajar per fer canvis en el repertori del directe i cercar noves sonoritats "amb un vessant més *reggae*". Una manera també de no caure en la rutina i autoestimar-se com a músics.

Comencem pel final, parlant de *Tot és ara*, un àlbum en què "hi ha hagut una participació més gran d'Ivan [Gosp] en les lletres. Per això ens ha eixit un àlbum més transversal, més obert, des del punt de vista que hi ha més caps pensants", diu Kiko Tur en referència a l'altre cantant i lletrista. "Cadascú en el seu segment ha fet aportacions", intervé Albert Benavent, que s'acaba d'incorporar a la conversa. Albert, natural de Tavernes de la Valldigna, és l'únic membre d'Aspencat que no és de la Marina. I compleix el seu segon exercici com a trompeta de la banda, a la qual es va incorporar després de la separació d'Obrint Pas. Una fita, sense dubte.

La idea era parlar amb Pasqu Giner dels detalls de la producció i la composició, però per motius de treball no podrà participar en el reportatge. I tampoc no vindrà el guitarrista Pep Garcés, resident a Barcelona. Però Tur explica que Giner "també ha obert la seua parcel·la" a Hèctor Peropadre (llaüt i acordió). "El resultat és més ric →

→ en matisos que els anteriors”, rebla. El pes compositiu s’havia dipositat fins ara sobre els muscles de Kiko Tur i Pasqu Giner. Un duo creatiu que es coneix a l’institut –Giner és de Benissa–, que beu de l’escena local de la Marina i que fa els seus primers temptejos musicals en un pis d’estudiants de València, entre cerveses i canuts, com un passatemps. Aleshores no sabien que un dia heretarien d’Obrint Pas la posició de privilegi en l’escena.

Aquella cèl·lula creativa comença a funcionar a ple rendiment en *Obri la llauna* (Autoedició, 2009), el que consideren el primer disc d’Aspencat, “on comencem a abocar intencions, que conté una essència molt primària”, una mena “de *ska* rapidet sense dolçaina i amb vents, el que podíem fer, perquè en aquell moment no érem gaire hàbils musicalment”, explica Tur. Músics d’Orba, Xaló, Benissa i Llíber integren aquell Aspencat embrionari.

Obri la llauna, certament, no és un gran disc, però mostra coses, el potencial d’un grup que esclata amb *Naixen primavera* (Autoedició, 2011). En aquest àlbum la banda sofreix “una metamorfosi important”. Hi ha entrades i eixides. Giner s’havia amarat dels grups en català del País Valencià. I, a diferència d’altres bandes, ell i Kiko estan atents al que està passant fora, miren a grups com els francesos Dub Incorporation. Observen l’evolució cap a la fusió de l’ex de Kortatu i Negu Gorriak Fermín Muguruza. I en trauen conclusions. “Hi ha un clic, que data d’*Obri la llauna*, una pulsio per fer coses diferents”, expliquen. Però la cosa agafa gruix quan Giner s’instal·la el programa Pro Tools, comença a furgar, munta cançons i s’hi fa un expert. “Pasqu no anava molt a classe”, etziba Tur entre riures. “És l’entrada de la informàtica al grup, perquè abans s’havia fet tot de manera molt més orgànica”, adverteix el cantant.

«Ens emmirallàrem en Obrint Pas, vam aprendre molt en temes de gestió interna, però apostàrem per anar més enllà en el tema musical»

Això suposa un trencament estilístic respecte de l’escena representada per Obrint Pas i La Gossa Sorda. Hi ha tirada pels sons jamaicans, però evolucionats, amb la intervenció de l’electrònica. Fou una decisió lúcida. Molts grups de l’escena *ska* no evolucionaren. “Potser era el recurs fàcil. O perquè era el que funcionava en aquell moment, o els grups feien el que els agradava”, anota Benavent. “Jo crec que hi ha una barreja de coses. És com el mite de la Caverna: tu estàs dins, avances tres passos i coneixes fins allà. I el que no coneixes et fa por”, rebla Tur. “Ens emmirallàvem molt en Obrint Pas, vam aprendre d’ells temes de gestió interna, de muntar gires, de logística –perquè no sols han obert camí en la música–, però

apostàrem per anar una mica més enllà en el tema musical”, afegeix.

Hi ha una explicació geogràfica també al fenomen Aspencat: la Marina és una comarca que mira cap al nord. Tur estudiava a Alacant, però la resta del grup estableix sinergies a València, amb El Terra del barri de Benimaclet com a centre neuràlgic. Molt d’entrepà, molta cassalla i molta convivència i frec amb personatges de l’escena com Arnau Giménez i Àlex Seguí de La Gossa Sorda o Miquel Gironés i Xavi Sarrià d’Obrint Pas. “Hi ha algun tema de La Gossa Sorda que l’han fet Seguí i Pasqu mà a mà. Hi havia molta efervescència, molt d’intercanvi de fluids musicals”, relata Tur. Giner, a més, feia de DJ als locals d’aquella moguda. I punxava temes d’Aspencat. “Era una cançó d’Aspencat i una d’un altre grup... I això també feria orella en l’escena”, intervé Peropadre.

Estem parlant de l’any 2010. S’acaba de parir *Naixen primavera*. I actua també

ASPENCAT, A CASA. A l'esquerra, imatge del grup quasi al complet, amb el bateria Jaume Tur, primer per l'esquerra. A sota, Kiko Tur i Albert Benavent. A la dreta, el grup a l'entrada de Xaló. A l'esquerra d'aquestes ratlles, Hèctor Peropadre, Bruno Mas i Xavi Arias fullejant EL TEMPS i Ivan Gosp, pensatiu. A sota, l'espectacle per a turistes del restaurant Casa Aleluya.

ta". El nou vocalista procedeix del *hip hop* i el *nu metal* en projectes com Victims of the Lola i l'Home de llanda. "Amb això va guanyar el disc, perquè hi incorporava més frescor i riquesa vocal", anota Tur. El fixatge de Gosp es va segellar a Pego, amb unes cassalles. Els moviments es completen amb la incorporació de Jaume Benavent com a nou bateria.

L'esclat final: 'Inèdit' i 'Essència'

Toca moure. El gruix de la banda està citat en un restaurant pròxim, Casa Aleluya. Un local acollidor, típic i amb sabor. Amb espectacle incorporat: el propietari és capaç de tirar-se vi al front des d'un porró, fer dos rierols per les galtes i beure sense malbaratar-ne una gota. Una actuació per a turistes que reproduceix per al solaç de la banda i del nostre fotògraf.

Gosp, que arriba al dinar, aclareix que en un principi els temes d'Aspencat que li presentaren no li van agradar massa. "Estaven molts verds encara. A mi, que venia del *rap-metal*, m'agradava un rotllo més canyer, que és el que hem pogut fer en els darrers discos", aclareix. En *Naixen primaveres*, d'una altra banda, hi ha un tema sensacional, "S.O.S.", amb veus femenines i un toc entre sensual i ambiental. Una línia a explorar. En acabant, "S.O.S." resta com una rara avis del repertori difícil d'ubicar en el directe, un terreny que no han tornat a visitar fins a l'estupenda "Trinxeres en la foscor", del darrer disc.

Fet i fet, la banda comença a actuar a Catalunya: "Deixàvem de ser un grup de comarca, o de festes de poble". Aspencat fa els primers concerts multitudinaris. I tenen milers de descàrregues del disc. Malgrat que el grup insisteix que hi ha hagut una progressió escalonada, aquest és un punt d'inflexió. I el següent pas creatiu és bastant innovador pel que fa a l'escena: *Inèdit*, un disc amb *remixes* de *Naixen Primaveres*, incloent una versió del tema titular a càrrec de Borja Penalba, Xavi Sarrià i Feliu Ventura que esdevé un èxit enorme. "Quim Arrufat em va dir que va conèixer Aspencat a través d'aquella versió. Va ser quan començarem a entrar →

l'influx d'Orxata, un grup que transformà l'escena amb cançons com "Palmera Destroy" o "Gerointífida". "És quan els músics s'adonen que a la penya no sols li agradava l'*ska* amb dolçaina, sinó que era qüestió de treballar-s'ho i fer coses de qualitat diferents. Orxata va ser molt transgressor en aquell sentit".

Naixen primaveres també és un canvi de rumb. "Hi ha una voluntat de fer molt bé les coses en aquell moment. Recorde la conversa que vam tenir Pasqu i jo amb Mark Dasousa, el productor, per fer un extra d'inversió econòmica en el disc. I fem venir un expert en sons de *drum&bass* i electrònica per aportar riquesa sonora", explica Tur. I pel que fa a les lletres, hi ha una voluntat explícita de "fer himnes". "Sense que sone pedant, volia fer un homenatge a tots els que s'havien exposat abans de nosaltres a detencions, a censura, al silenciament... Em vaig tirar una setmana amarant-me de lletres de cançons d'Els Pavesos, Al Tall, Carraixet,

Ovidi Montllor, Raimon, buscant frases i apuntant-me títols i versos de cançons". Així naix "L'herència", el primer himne.

Aquell disc té alguna cosa de màgic: "Naixen primaveres" és un tema concebut pensant en les revoltes àrabs. Una mica després de la publicació del disc, esclata la *primavera valenciana*. I hi ha la incorporació del llaüt de Peropadre, un element distintiu del so Aspencat. "Això va ser: 'uau!'. Havíem pensat cinc o sis cançons amb llaüt i vam acabar gravant-les quasi totes així. Però com no ho teníem clar, a les més electròniques no posarem llaüt, quan el que ha acabat funcionant molt bé és l'electrònica amb llaüt", relata Peropadre.

És també el naixement del duo de cantants Tur-Gosp. Durant la gira d'*Obri la llauna* -uns 30 concerts- l'hiperactiu Kiko Tur arriba just al final dels *bolos*, s'adona que necessita un altre *frontman* al seu costat, un suport vocal. Barallen diversos noms i "Ivan és un dels primers de la llis-

A l'entrada del seu local d'assaig i refugi, en una casa de Xaló. Baix, el saló de descans interior, decorat amb la pancarta de la gira d'Essència. A la casa també hi ha un magatzem des del qual despatxen desenes de peticions diàries de marxandatge.

→ en els casals *indepes*, en les assemblees. I Borja em confessava fa poc que mai de la vida hauria pensat que aquella cançó pegaria tant”, reconeix Tur. “No era un disc a l’ús. Per no estar dos o tres anys de gira amb el mateix disc, parlem amb la penya que coneixem i que fan *remixs*, col·laboracions...”, diu Ivan. “Però se’ns en va anar de les mans”, completa Kiko. Sense proposar-s’ho, han pujat un graó més. I el disc, irònicament, s’adjudica l’any 2011 el premi dels Ovidi Montllor que no havia guanyat el seu germà gran, *Naixen primaveres*, que no aconseguí cap de les tres nominacions que tenia per la competència amb un transatlàntic, el dic *Coratge*, el comiat d’Obrint Pas. “Ho vam entendre com una compensació”, assenya-la Tur. I ho va expressar públicament en el lliurament dels premis. “No vaig estar afortunat, però la veritat és que ja veníem cremats perquè el nostre públic no va entendre el que volíem fer amb aquell disc. O nosaltres no ho sabérem explicar”.

La resta de la història és més coneguda. L'àlbum següent, *Essència* (2013), publicat sota el paraigua d'un segell, Halley Records, posa ja totes les coses en el seu

lloc. És el gran salt musical. Arrasa en els premis Ovidi i converteix Aspencat, definitivament, en un autèntic fenomen. El motiu, cançons com “La distància” i, per sobre de totes, “Quan caminàvem”, la seua millor cançó. És el triomf d'un grup de la Marina, una “comarca especial que sempre ha tirat molt cap a València, potser per la serra de Bèrnia. Que condiona una manera de sentir-se valencià”, teoritza Tur. Al marge d'accidents geogràfics, Aspencat també és producte d'un alt grau d'autoexigència i de saber gestionar una pressió del públic, que ha anat creixent amb ells. *Essència* és també un producte més professional, més madur. El so Aspencat,

refinat, atrapat en la seua essència, mai millor dit. Quan el grup ja té assumida l'ànima electrònica que també forma part del seu segell. Marc sobre el qual fer variacions, com en el barroc i expansiu *Tot és ara*. “La clau és fixar-se en grups d'Europa o Amèrica més novedosos pel que fa a l'estil”, anota Xavi Arias, baix del grup.

Fins ací, la prospecció. El futur té noves claus estilístiques que no volen revelar. I una expansió per Europa que els faça més grans, atès que a l'Estat, gràcies a aparicions en el Vinya Rock, ja són un grup de referència amb parada fins i tot a Madrid.

La sobretaula deriva cap a la situació de l'escena. O el context polític abans dels comicis estatals. Però Aspencat avui tenen treball. A un quilòmetre o així de Xaló, el grup té el seu local, una casa de camp en la qual assagen, emmagatzemen el marxandatge i tenen també les furgonetes ja carregades amb els instruments per eixir corrent. Una infraestructura considerable per a un grup que ha de moure molta gent i material cada vegada que agafa la carretera. Moment de fer les darreres fotos. I d'abandonar el territori Aspencat. Allà on naix l'essència del grup. ●